

сті правоохоронних органів, забезпечення сприятливого клімату у взаємодії з населенням ЗМІ, аби вони відчували, що про них згадують не тільки задля конкретної допомоги, а й потребують їхньої допомоги та взаєморозуміння завжди.

Отже на сьогоднішній день взаємодія органів внутрішніх справ та засобів масової інформації розглядається як сукупність заходів, форм, методів взаємовпливу на суспільну свідомість, метою яких є реалізація, з одного боку – забезпечення виконання правоохоронної функції держави, а з іншого – формування правосвідомості громадян та зміцнення іміджу міліції.

Список використаних джерел:

1. Легеза Ю. О. Відомчі засоби масової інформації у механізмі формування правосвідомості співробітників органів внутрішніх справ України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Легеза Юлія Олександрівна. – Х., 2005. – 217 с.
2. Лазутіна Г. Профессиональная этика журналиста : учебн. / Г. Лазутіна. – М. : Аспект-Пресс, 1999. – 207 с.
3. Бандурка О. М. Партнерські взаємовідносини між населенням та міліцією : підруч. / О. М. Бандурка. – Х. : Нац. ун-т внутр. справ, 2003. – 352 с.

ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ¹

Шевчук Олександр Михайлович

асистент кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності
Національного університету
«Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

У Конституції України, визначено, що одним із першочергових завдань держави є належна реалізація прав і свобод людини і громадянина та реальне втілення в життя конституційного припису (ст. 49), який закріплює право на охорону здоров'я [1]. На сьогодні наркотичні засоби тісно переплелися із життям суспільства. Вони істотно впливають на життя кожного, незалежно від того, вживає їх людина чи ні. Наслідками нелегального вживання наркотичних засобів є втрата працездатності та здоров'я в молодому віці, смерть внаслідок передозування, соціальна дезадаптація, зростання правопорушень та злочинності. [2, с. 2]. Отже, заходи, що застосовуються державними органами щодо запобігання, протидії, боротьби із зростанням кількості наркоспоживачів та правопорушень в цій сфері, є малоефективними.

Тому сучасне державне будівництво вимагає реформування державного механізму в цій сфері з метою підвищення ефективності його функціонування. В Україні має забезпечуватись чітка організація виконавчої влади, оперативність та повнота реалізації прийнятих рішень, розмежування функцій та повноважень між органами виконавчої влади в сфері обігу наркотичних засобів. Виконання окресленого завдання значною мірою залежить від налагодження оперативної та дієвої системи державного контролю [3, с. 7]. Одним із форм якого в сфері обігу наркотичних засобів є ліцензування діяльності, пов'язаної з цим обігом. Так, порядок ліцензування вищевказаної

¹ У подальшому, якщо інше спеціально не застережено, вживатиметься один термін «наркотичні засоби», що означає сукупність – наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналогі і прекурсори. Це стосується і назви статті.

діяльність врегульовано Законом України від 15 лютого 1995 р., № 60/95-ВР [4], Законом України від 1 червня 2000 р., № 1775-III [5], Указом Президента України від 13 квітня 2011 р., № 457/2011 [6], постановою КМ України від 5 грудня 2007 р., № 1387 [7], постановою КМ України від 6 травня 2000 р., № 770 [8] та ін. Тобто, наркотичні засоби мають особливий правовий режим, і порядок обігу даних засобів регулюється спеціальними законами, підзаконними та нормативними актами. Крім того здійснений аналіз юридичної літератури свідчить, що поняттю «адміністративно-правового режиму ліцензування обігу наркотичних засобів» в науці адміністративного права не приділяли належної уваги. Тому мета публікації – визначити поняття адміністративно-правового режиму ліцензування обігу наркотичних засобів та встановити його ознаки.

Як справедливо значиться в спеціальній літературі, що режим виникає лише в зонах так званого інтенсивного правового регулювання, коли законодавець приділяє особливу увагу конкретному об'єкту правовідносин. Термін «режим» походить від французького «régime», від латинського – «regimen» і означає управління, метод правління, встановлений порядок, сукупність правил, засобів, заходів, норм для досягнення певної цілі [9, с. 1005]. На думку В.Б. Рушайла правовий режим – це закріплені у законодавстві права, обов'язки і відповідальність, система заходів, яку використовують для досягнення поставленої мети, і система правового впливу, яка полягає у специфіці прийомів регулювання та його механізми [10, с. 56]. Ліцензування полягає у видачі, переоформленні та анулюванні ліцензій, видачі дублікатів ліцензій, веденні ліцензійних справ та ліцензійної реєстрації (реєстрів) контроль за додержанням ліцензійними ліцензійних умов, видачі розпоряджень про усунення порушень ліцензійних умов, а також розпоряджень про усунення порушень законодавства у сфері ліцензування [5].

Доцільно розглянути погляди науковців стосовно поняття «адміністративно-правового режиму» в науці адміністративного права. Так, на думку Ю.П. Битяка під цією конструкцією розуміють певне поєднання адміністративно-правових засобів регулювання, опосередковане централізованим порядком, імперативним засобом юридичного впливу, який виявляється в тому, що суб'єкти правовідносин займають юридичне не рівні позиції [11, с. 282]. З точки зору В.В. Ласточкина – це сукупність правових установок і необхідних організаційних управлінських заходів, які забезпечували би порядок реалізації окремими громадянами своїх відповідних прав і обов'язків, а також порядок діяльності державних органів і суспільних організацій, які найбільш адекватно відповідають інтересам забезпечення безпеки й охорони громадського порядку на відповідній ділянці державного управління. [12, с.55]. Так, до основних елементів адміністративно-правового режиму зараховують такі: (а) мета встановлення; (б) метод правового регулювання; (в) сукупність правил поведінки; (г) спеціальні державні органи, на які покладено завдання досягнення мети адміністративно-правового режиму; (д) відповідальність за порушення «режимних» норм; (е) особливі адміністративно-правові засоби встановлення і форми виникнення прав та обов'язків, способів юридичного впливу тощо [7, с. 38, 39].

Особливістю даного адміністративно-правового режиму є наявність небезпеки щодо недотримання правил та вимог до ліцензування обігу наркотичних засобів, що призводить до їх незаконного обігу та споживання, яке приведе до поширення наркоманії. Як бачимо, умова для існування спеціального адміністративно-правового режиму ліцензування обігу наркотичних засобів наявна.

Таким чином, адміністративно-правовий режим ліцензування обігу наркотичних засобів – це врегульовані нормами адміністративного права суспільні відносини, які складаються в процесі ліцензування господарської діяльності у цій сфері. В адміністративно-правових відносинах сторони виступають як носії взаємних прав і обов'язків, врегульованих адміністративно-правовими нормами. Для адміністративно-правового режиму ліцензування обігу наркотичних засобів характерні наступні ознаки: (а) ліцензування здійснюється в процесі державного управління; (б) має в якості обов'язкового суб'єкта орган державної виконавчої влади; (в) спрямоване на врегулювання певного виду господарської діяльності на здійснення якої необхідна ліцензія; (г) є відносинами влади – підпорядкування, влади-контролю і характеризується юридичною нерівністю сторін; (д) ліцензіат (суб'єкт господарювання) має право на юридичний захист відносно суб'єкта ліцензування.

Зазначимо, що адміністративно-правовий режим ліцензування обігу наркотичних засобів застосовується в подвійному обов'язі. З одного боку, самі суб'єкти повинні отримати ліцензію на здійснення певного виду діяльності пов'язану з даним обігом, а з іншого – самі об'єкти – наркотичні засоби допускаються до застосування лише після проведення процедури їх реєстрації та сертифікації у встановленому законодавством порядку. Отже, держава встановила особливий правовий режим, складовими частинами якого стали: державна монополія на операції з підконтрольними речовинами, спеціальний перелік наркотиків, обмеження на використання чітко визначених наркотичних засобів лише для медичних і наукових потреб, державний контроль за їх обігом.

Висновок. Адміністративно-правовий режим ліцензування обігу наркотичних засобів – сукупність адміністративно-правових засобів, за допомогою яких справляється вплив суб'єктів ліцензування на органи господарювання і включає в себе норми адміністративного права, які регулюють ліцензійне провадження, адміністративно-правові відносини, що виникають в процесі ліцензування, акти втручання відповідних норм адміністративного права та акти реалізації адміністративно-правових норм в сфері ліцензування щодо обігу наркотичних засобів.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відом. Верх. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Настюк В.Я. До проблеми обговорення національної стратегії України щодо наркотиків за період до 2020 року / В.Я. Настюк, О.М. Шевчук [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://narko.gov.ua/komnarko/uk/public/article/97356>
3. Волкова Н.В. Адміністративно-правовий статус державних інспекцій в Україні: монографія / Н.В. Волкова. – Дніпропетровськ, 2008. – 168 с.
4. Про наркотичні засоби, психотропні речовини прекурсори: Закон України від 15.02.1995 р. № 60/95-ВР // Відом. Верх. Ради України. – 1995. – № 10. – Ст. 60.
5. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 01. 06. 2000 р. № 1775-III. // Відом. Верх. Ради України. – 2000. – № 36. – Ст. 299.
6. Питання Державної служби України з контролю за наркотиками: Указ Президента України від 13. 04. 2011 р., № 457/2011 // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 29. – Ст.1263.
7. Про затвердження Порядку ліцензування діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2000 р. № 1698 і від 4 липня 2001 р. № 756: постановою КМ України від 5. 12. 2007 р., № 1387 // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 93. – Ст. 3412.

8. Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів постановою КМ України від 6.05.2000 р., № 770 // Офіц. вісн. України. – 2000. – № 19. – С. 789.

9. Большой энциклопедический словарь / Под ред. А.М. Прохорова. М., 2000. – 1005 с.

10. Рушайло В. Б. Административно-правовые режимы: моногр. / В. Б. Рушайло. – М.: Щит-М, 2000. – 264 с.

11. Адміністративне право України: підручник / [Ю. П. Битяк, В. М. Гарашук, В. В. Ласточкін та ін.]. – Харків: Право, 2010. – 624 с.

12. Ласточкин В.В. Административно-правовые режимы и охрана Государственной границы: моногр. / В. В. Ласточкин. – М.: Юнити Дана, 1999. – 105 с.

13. Настюк В. Я. Адміністративно-правові режими в Україні: моногр. / В. Я. Настюк, В. В. Белевцева. – Х.: Право, 2009. – 128 с.